

Toiminnantarkastuskertomus

Kansalaispuolue rp:n jäsenille ja asiantuntijajäsenille

Puolueen hallitus vastaa siitä, että puolueen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Toiminnantarkastajan tehtävänä on tarkastaa puolueen talous ja hallinto puolueen toiminnan edellyttämässä laajuudessa.

Olen tarkastanut Kansalaispuolue rp:n talouden ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2017 – 31.12.2017.

Hallituksen laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamani tarkastuksen perusteella annan seuraavan lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta:

Koska minulla ei ollut nähtävissä laskuja, kuitteja eikä hallituksen päätöksiä varainhankinnan ja ennen kaikkea rahanlainausten suhteen sen lisäksi, mitä vuosikokouksessa oli päätetty, pyysin saada lisäselvityksiä muun muassa siitä, mitä seuraamuksia Kansalaispuolueelle voi koitua niistä varainsiirroista, jotka Paavo Väyrynen sekä Suomen Linja Ry ovat lainan muodossa puolueen tilille aiheuttamassa.

Joitakin lainoja seuraa tiliotteissa koko lailla samalla summalla maksetut laskut, joista useiden näkisin kuuluvan pääosin joko Terve Helsinki-kuntavaaliehdokasryhmälle, tai Paavo Presidentiksi-kansanliikkeelle/tukiryhmälle, tai valitsijayhdistykselle, eikä suinkaan Kansalaispuolueelle. Joitakin osin Terve Helsinki-ehdokasryhmän kuluja sovittiin korvattaviksi Kansalaispuolueen rahoista, vaikka Kansalaispuolueen tunnuksilla kunnallisvaaleja ei Helsingissä käytykään. Ja koska näiden kulujen korvauksista on olemassa vain ylimalkainen päätös, niin siksi niistä lienee turha jälkikäteen todeta muuta, kuin että vastaisuudessa edellyttäisin kulloinkin vastuussa olevia ja hallitusta huolellisuuteen summien ja kohdentamisten suhteen. Alueellisen tasapuolisuuden merkitystä tuskin tässäkään kohtaa tulee liikaa korostaneeksi. Helsinkiläisten vaaliavustusta maksettiin ympäri Suomea kerätyillä varoilla ja yli Kansalaispuolueen varojen. Kansalaispuolue siis velkaantui Terve Helsinki-ehdokasryhmän toiminnasta.

Saamistani lisäselvityksistä havaitsin useita ristiriitoja puoluekokouksen päätösten ja hallituksen kokousten päätösten osalta, suhteessa tosiasialliseen varainhoitoon kuluneelta tilikaudelta. Mistään päätöksistä ei käy ilmi, että puolue pyytäisi lainaa, tai sitoutuisi niiden maksajaksi. Millään lainasummalla ei ole hallituksen tai vuosikokouksen päätöstä takana.

Tekemäni tarkastuksen osalta ristiriitaisuuksia päätösten ja varainkäytön suhteen havaitsin seuraavissa kohdissa:

22.1.2017 Pano 2500€. Maksaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **LAINAKSI**

14.2.2017 Pano 500€. Maksaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **LAINAKSI**

16.3.2017 Pano 500€. Maksaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **LAINAKSI**

2.4.2017 Tilisiirto 1000€. Saaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **LAINAN PALAUTUS**

25.4.2017 Pano 1000€. Maksaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **VIRHEEN OIKAISU**

1.5.2017 Pano 1200€. Maksaja VÄYRYNEN PAAVO. Viesti: **LAINAKSI**

Tämä summa on mennyt suoraan Terve Helsinki-ryhmän vaaliauton kuluihin, eikä ole tukenut Kansalaispuolueen toimintaa millään lailla. Ja on yksi osoitus holtittomasta rahankäytöstä.

1.5.2017 Tilisiirto 1280€. Saaja **ELÄMYSAUTOT**

7.5.2017 Pano 100€. Maksaja VÄYRYNEN PAAVO. Viesti: **LAINAKSI**

17.7.2017 Pano 2500€. Maksaja VÄYRYNEN PAAVO. Viesti: **SOP.MUKAAN**

8.9.2017 Tilisiirto 1063€. Saaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **INVENTAARI 12.8.**

3.10.2017 Tilisiirto 241,80€. Saaja VÄYRYNEN PAAVO. Viesti: **VIRHEEN OIKAISU**

24.11.2017 Pano 4500€. Maksaja SUOMEN LINJA RY. Viesti: **LAINAKSI**

Tämä summa on mennyt suoraan sellaiseen presidentinvaalien alla suoritettuun kannattajakorttien keräyskampanjaan, jolla ei ole ollut hallituksen päätöstä taustalla.

24.11.2017 Tilisiirto 5977,93€ Saaja **POSTI OY**

Tiliotteiden mukaan vaikuttaisi siltä, että Kansalaispuolue olisi velkaa 6937€ Suomen Linja Ry:lle sekä Paavo Väyryselle 958,20€, yhteensä 7895,20€ vuodenvaihteessa 2017.

Keskusteltuani puheenjohtaja Sami Kilpeläisen kanssa tilanteesta, ilmeni että vuonna 2018, näitä vuosilta 2017 ja alkuvuoden 2018 muodostuneita laskuja Paavo Presidentiksi-kansanliikkeen ja Paavo Presidentiksi-valitsijayhdistyksen kampanjoista on ollut lisääkin Kansalaispuolueen tilien kautta hoidettavana ja että Paavo Väyrynen olisi tyhjentänyt Kansalaispuolueen tilin siirtäen varat Suomen Linja Ry:n tilille, sekä yhdessä Seppo Hauta-ahon kanssa järjestänyt Kansalaispuolueen tilien kautta vielä n.38000€ lainaamalla Suomen Linja Ry:ltä lisää velkaa Kansalaispuolueelle ja sitten niillä rahoilla oltaisiin maksettu Paavo Presidentiksi-kansanliikkeen/kannattajayhdistyksen ja Paavo Presidentiksi-valitsijayhdistyksen laskuja.

Ilman asiaan puuttumista tämä tarkoittaisi sitä, että Paavo Väyrysen ja Seppo Hauta-Ahon toimesta Kansalaispuolue olisi velkaantumassa Suomen Linja Ry:lle sekä Paavo Väyryselle yhteensä lähes 45895,20€. (Tilanne 3.3.2018) Tai ainakin niin, että Kansalaispuolueen tilejä oltaisiin käytetty vaalirahoituslain vastaisesti rahan alkulähteen salaamiseen. Toiminta tunnetaan myös nimellä rahan pesu.

Kuultuani tämän, pyysin puheenjohtajaa toimimaan lain ja Kansalaispuolueen edun mukaisesti ja pyytämään Paavo Väyrystä korjaamaan tekemänsä virhe ja antamaan seikkaperäinen selvitys siitä, miten hän on tähän tilanteeseen puolueen ajanut. Mikäli oikaisua ei tule, on Kansalaispuolueen johdon velvollisuus tehdä tutkintapyyntö poliisille Kansalaispuolueen edun mukaisesti sekä vuoden 2017, että vuoden 2018 alun tilitapahtumista Kansalaispuolueen tileistä.

Tutkiessani Kansalaispuolueen tilejä, havaitsin myös toisen mielenkiintoisen asian. Puolueen tilille oli tullut puolueverotilitys vuodelta 2017. Tilisiirto 14.12. Summa 1108,00€. Maksajana Seinäjoen Kaupunki. Maksun peruste on Piia Katteluksen luottamushenkilötoimista maksettava puoluevero. Merkilläpantavan asiasta tekee se, että Piia Kattelus ei käyttänyt vaalikampanjassaan lainkaan Kansalaispuolueen varoja. Sen sijaan, kun Terve Helsinki-ryhmän taloudellisia vastuita pyydettiin Kansalaispuolueen maksettaviksi, oli henki se, että Kansalaispuolue saisi myös tämän ryhmän vaalimenestyksen myötä tulevia puolueveroja vastineeksi taloudelliselle osallistumiselle.

Näin ei ainakaan vuoden 2017 aikana tapahtunut, vaikka Paavo Väyrynen istuu Helsingin kaupunginvaltuustossa Terve Helsinki ryhmästä KD-listalla valittuna. Tästä tosin ei ole olemassa kirjausta missään pöytäkirjassa, joten hallitusta ei voi moittia puolueveron perimättä jättämisestä. Voin vain todeta sen, että puolueveroa on kertynyt epätasaisesti maksettuihin vaaliavustuksiin nähden. Jälleen kerran näyttää pääkaupunkiseutu olevan edun saajana ja maakunnat maksajina.

Tilinpäätös on muilta osin suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä edellä esittelemieni lisäksi olennaisia virheitä tai puutteita. Tilinpäätöksessä Paavo Väyrysen järjestämiä lainoja ole kirjattu lainoiksi, vaan kannatusmaksuiksi puolueelle, vaikka Paavo Väyrynen on itse ollut sitä mieltä, että puolueen tulee maksaa hänelle ja hänen yritykselleen rahat takaisin. Tämä heittää mielestäni varjon tulevien eduskuntavaalien rahoituksen ylle. Pitääkö kerättävistä eduskuntavaalivaroista ensin maksaa Paavo Väyrykselle hänen lainaamat varat takaisin, vai milloin on maksun aika.

Hallinnon tarkastuksessa olen selvittänyt hallituksen ja puheenjohtajan lainmukaisuuden yhdistyslain säännösten perusteella. Siitä ei minulla ole mitään huomautettavaa vuoden 2017 osalta. Erikoislaatuksen kokonaisuudesta teki Paavo Väyrysen ilmoitus hakea käräjäoikeudesta täytäntöönpanokieltoa vuoden 2017 joulukuun sähköpostikokoukselle. Tämä pani minulla toiminnan tarkastajana hälytyskellot päälle. Tämän vuoksi päädyin tarkastelemaan toimintaa hieman tarkemmin, koska on ennenkuulumatonta, että hallituksessa asiat ratkotaan käräjäoikeuden kautta.

Pintapuolisen tarkastelun pohjalta on jäänyt hieman epäselväksi, mikä rooli Paavo Väyrysen presidentinvaalikampanjassa on ollut Kansalaispuolueella ja sen hallituksella ja mikä rooli Seppo Hauta-aholla. Onko Seppo Hauta-aho ollut puolueen kampanjapäällikkö, vai onko hän ollut valitsijayhdistyksen kampanjapäällikkö. Vai kenties kansanliikkeen vaalipäällikkö? Vai näiden kaikkien. Lähinnä tämä roolin epäselvyys nousee esille siinä, mitkä tilit milloinkin ovat olleet niitä, joihin Seppo Hauta-aholla on ollut tilinkäyttöoikeus. Kenellä on ollut oikeus tilinkäyttöoikeus antaa, ja kenellä velvollisuus sitä valvoa? Tätä varmasti poliisikin joutuu tutkintapyyntönsä aikana pohtimaan myös Seppo Hauta-ahon osalta. Suosittelemme jatkossa toimimaan henkilövalinnoissa tarkempaa kirjausta tehtäväkuvauksista, roolijaoista ja komentoketjuista.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös, joka osoittaa 1922,39 euron tulosta, on laadittu kirjanpitolaista sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti, lukuun ottamatta sitä, että tiliotteissa merkityt lainat ei ole lainoina käsitelty, koska lainojen ottamisesta puuttuu hallituksen ja vuosikokouksen päätökset. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaista tarkoitettulla tavalla muilta osin oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Taloudellisista epäselvyyksistä johtuvan rikostutkinnan alkamisen vuoksi ehdotan, että tilinpäätöstä ei voida vahvistaa eikä vastuuvapautta voida myöntää hallituksen jäsenille ja puheenjohtajalle tarkastamaltani tilikaudelta. Hallituksen esitys ylijäämän käsittelyn osalta on yhdistyslain mukainen.

Hallituksen puheenjohtaja Sami Kilpeläinen, varapuheenjohtaja Piia Kattelus sekä jäsenet Sakari Linden ja Tuula Komi eivät tilinkäyttöoikeuden perusteella ole mielestäni vastuussa tapahtuneesta tilinkäytön epäselvyydestä henkilökohtaisesti, vaikkakin hallituksen jäsenenä myös heitä koskee tilivelvollisuus. Varsinaisia tilinkäyttöoikeuden omaavia henkilöitä ovat olleet alkuvuodesta puheenjohtajana toiminut, sekä loppuvuodesta hallituksen jäsenenä toiminut Paavo Väyrynen ja vaalipäällikkönä loppuvuodesta toiminut Seppo Hauta-aho. Vain heillä on ollut tilinkäyttöoikeus vuonna 2017. Tilinkäyttöoikeudet olen tarkastanut saamistani pöytäkirjoista.

Tarkastuksessa olen havainnut, että puolueelle olisi aiheutumassa taloudellista vahinkoa ja yhdistyslakia tai sääntöjä ollaan vaalirahalain ja rahanpesulain osalta rikottu.

Oulussa 3.3.2018

Urpo Lohi